



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. D. Magistri Petri Lombardi Novariensis Episcopi
Parisiensis. Sententiarvm Libri IV. quibus vniuersæ
Theologiæ summa continetur**

Petrus <Lombardus>

Mogvntiæ, 1632

Distinct. XLII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38829

Ibid. li. 1. retract. cap. 9. paulo inferius.

in retract. nisi quia voluntas est qua peccatur, & qua rectè viuitur.

AN VOLUNTAS ET ACTIO MALA IN eodem homine & circa eandem rem sint vnum peccatum, an plura.

DISTINCT. XLII.

CVM autē voluntas mala, & operatio sint peccatum, quæri solet, vtrum in eodem homine & circa eandē rem hæc duo vnum sint peccatum, vel diuersa: vt si quis voluntate fruatur, voluntatē habuit malam, quæ peccatum est, & actum malum, quod itē peccatum est. Hæc autem duo diuersa sunt scilicet, voluntas & actio. Sed nunquid diuersa sunt peccata, an vnum? Quidam dicunt vnum esse peccatum, alii vero dicunt diuersa esse peccata. Quia cum constet hæc duo esse diuersa, aut diuersa duo peccata dicuntur, aut duo diuersa non peccata. Quibus alii respondent, hæc duo diuersa esse, non peccata. Nō n. peccata sunt, sed peccatū vnum quia vna p̄uaricatio vel inobediētia in vtroque admittitur, siue quando vult, siue quando agit: & vnus est ibi contemptus, sed minor cum in voluntate solum peccatum cōtinetur, maior vero cū voluntati etiā operatio additur: & ideo maius sit peccatum, sed nō plura, cum voluntas operi mancipatur.

Alia contra eosdem oppositio.

Sed adhuc eisdem obiicitur. Si vnum tantum illa duo peccatum sunt, cum quis voluntate mali prius cōcepta, deinde op^o patrauerit, nō p̄ aliquo re^o est nisi pro q̄ ante opus reus erat, cum adhuc in sola voluntate peccatum cōsistebat. Nullus n. re^o est æternæ mortis, nisi pro peccato: sed peccatum aliud non est admissum actione, q̄ prius admissū erat voluntate. Non ergo pro aliquo alio iste damnable actus peccando quam ante fuerat, cum sola voluntate delinquebat. Ad hoc etiam & illi respon-

Descendit ad speciales differentias peccati in communi.

Responsio.

Responsio.

spond
tum il
volun
men r
rat for
est aliu

Itē
duo ic
gis mā
to legi
alia fu
ximi t
quibu
sas effe
etiam
quibu
finus
obser
vnum
illis p
data
vna ta
Si

Pr
to vo
tran
vtrū
Quo
fuit,
ante
tum
actu
catu
Rea

spondent, dicentes propter peccatum quidem tantum illum furem reum constitui, & quamuis eius voluntas & actio vnum sit peccatum, pro alio tamen reus factus est actu peccando, quam prius erat sola voluntate delinquendo: quia pro actu qui est aliud quam voluntas, licet non aliud peccatum.

Alia aduersus eosdem obiectio.

C
Item & adhuc questioni instant, dicentes hæc duo ideo diuersa esse peccata, quia diuersorum legis mandatorum prauaricationes sunt. Alio n. mandato legis prohibetur actio furti, scil. Non furaberis, alia furandi voluntas scil. Non concupisces rem proximi tui. Cum autem hæc duo diuersa mandata sint quibus illa duo prohibentur, patet illa duo diuersas esse prauaricationes: diuersa igitur peccata. Ad quod etiam illi dicunt, diuersa quidem esse mandata, quibus illa duo distinctim prohibentur, vt Augustinus docet super Exod. Veruntamen in illis non obseruatis vna tantum prauaricatio incurritur, vnumque contrahitur peccatum licet duo diuersa illis prohibeantur. Sicut è conuerso duo sunt mandata charitatis, quibus duo præcipiuntur diligere: vna tamen in eis nobis commendatur charitas.

*Exod. 20.
Articul. 71.
ad medium
in tom 4.*

Si peccatum ab aliquo admissum, in eo sit quousque peniteat.

D
Præterea solet queri, cum ab aliquo perpetrato voluntate peccato, voluntas id agendi & actio transferint, nondum tamen vera habita penitentia, vtrum illud peccatum vsquequo peniteat, sit in eo? Quod non esse videtur: quia voluntas illa que prius fuit, non est, neque actio, quia non vult illud, vel agit, quod ante voluit vel legit. Sed non est ignorandum, peccatum duobus modis dici esse in aliquo & transire, scil. actu & reatu: Actus est in aliquo, dum ipsum quod peccatum est, vt actio vel voluntas, in peccante est: Reatu vero, cum pro eo, siue transferit siue adsit, mens

*Responsio
questionem
determinans.*

hominis polluta est corrupta, totusq; homo simpliciter obligatur perpetuis. Nec vnquam est in aliquo peccatum, actu, præter originale, quin sit etiam reatu: sed est reatu intelligendum, postquã transit actu.

Quibus modis dicitur in scriptura reatus. E

Reatus in scriptura multipliciter accipitur, scilicet pro culpa, pro pœna, pro obligatione pœnæ temporalis vel æternæ, Si enim mortale est, obligat nos pœnæ æternæ. si veniale, obligat nos pœnæ temporali. Duo enim sunt genera peccatorum, mortaliū, scilicet, & venialium. Mortale est per quod homo mortem æternam meretur. Crimen enim vt ait August. est, quod est dignum accusatione & damnatione. Veniale autem quod hominem vsq; in reatum perpetuæ mortis non grauat, veruntamen pœnam meretur, sed facile indulgetur.

De modis peccatorum qui multipliciter assignantur. F

MODI autem peccatorum varias in scriptura habent distinctiones: in qua dicitur peccatum duobus modis committi. scilicet cupiditate & timore, vt Aug. tradit super illum locum psalm. In censa igni & suffossa. His n. duobus modis dicit omnia peccata mortalia includi. Et incensa igni ea dicit quæ ex cupiditate male incendente oriuntur. Suffossa vero, quæ ex timore male humiliatæ proueniunt: quæ est, quando quis cupit non cupienda, vel timet non timenda. Abi vero dicitur peccatum fieri tribus modis, scilicet cogitatu, verbo, & opere: vnde Hiero. super Eze. h. Tria generalia delicta sunt, quibus humanum subiacer gen^o. Aut. n. cogitatione, aut sermone, aut opere peccamus. His aliquando etiã additur quartus modus, scilicet consuetudinis: quod in quatruiduano Lazaro significatum est. Dicitur quod homo peccare in Deum, in se, & in proximum. In Deum, cum de Deo male sentit, vt hæretic^o. vel

In tom. 2.

*Aug. ad illu
Versum 17.
psal. 79.*

*Hier ad fine
ca. 48.
Ezech. in
commenta-
riis tom. 5.*

quæ

quæ Dei sunt, usurpare præsumit, indigne participando sacramentis: vel quando nomē Dei pei-
gando contemptibile facit. In proximum peccat,
cum proximum iniuste lædit: In se vero, cum non
& non aliis nocet.

Quomodo differant delictum & peccatum. G

Variam quoq; appellationem habet. Dicitur n. *Aug. quaest. 20. n. n. lon-*
peccatum etiam delictum. Et Delictum fortasse *ge à princi-*
est, ut ait Aug. in quæstionibus Leuitici declinare *p. 10. tom. 4.*
à bono: Peccatum est, facere malum. Aliud est n. *p. 10. tom. 4.*
declinare à bono, aliud est facere malum. Pecca-
tum ergo est perpetratio mali, delictum deservio
boni, quod & ipsum ostendit nomen. Quid enim
aliud sonat delictum, nisi derelictum? & qui delin-
quit, quid derelinquit, nisi bonum? Vel delictum
est quod ignoranter fit, peccatum quod scienter cõ-
mittitur, Indifferenter tamen & peccatum nomi-
ne delicti, & delictum nomine peccati appellatur.

De septem principalibus vitiis. H

Præterea sciendum est septem esse vitia capita-
lia, vel principalia, ut Greg. super Exod. ait, scilicet,
Inanē gloriam, Irām, Inuidiam, Acediam vel
Tristitiam, Auaritiam, Gastimargiam, Luxuriā:
quæ ut ait Ioannes Chryl. significata sunt in septē
populis, qui terrā promissionis Israel promissam
tenebant. De his quasi septem fontibus cunctæ a-
nimarum mortiferæ corruptelæ emanant. Et di-
cuntur hæc capitalia, quia ex eis oriuntur omnia
mala. Nullum enim malum est, quod etiam non
ab aliquo horum originem trahat.

De superbia, quæ est radix omnis mali. I

Ex superbia tamē omnia mala oriuntur, & hæc
& alia: quæ ut ait Greg. Radix cuncti mali est super-
bia. De qua dicitur, Initium omnis peccati est su-
perbia: quæ est amor propriæ excellentiæ. Cuius
quatuor sunt species, ut Greg. ait. Prima est, cum
bonū quod habet quis, sibi tribuit: Secūda cū credit à
Greg. ca. 31. li. 31. in cap. 10. tom. 4.
Iob. 39.
In princip. ca. 15. tom. 4.

Ii 5 Deo

Deo esse datum, sed tamen pro suis meritis: Tertia, cum se iactat habere quod non habet: Quarta, cum cæteris despectis singulariter vult videri. Merito ergo radix omnis mali dicitur superbia. Huic autem videtur obuiare quod Apostolus ait. Radix omnium malorum est cupiditas: quia si radix omnium malorum est cupiditas, ergo superbiæ. Quomodo ergo superbia radix est, & initium omnis peccati?

Quo sensu, vtrumque radix dicatur omnium malorum, scilicet, & superbia, & cupiditas. K

Sed vtrumque rectè dictum esse intelligitur, si genera peccatorum singulorum, non singulorum generum vtraque locutione includi intelligantur, nullum quippe genus peccati est, quod interdum ex superbia non proveniat: nullum etiã, quod ex cupiditate aliquando non descendat. Sunt enim nonnulli hominum, qui ex cupiditate fiunt superbi: & aliqui ex superbia fiunt cupidi. Est enim ut ait Aug. homo qui non esset amator pecuniæ, nisi per hoc putaret se excellentiorem esse: ideoque ut excellat, diuitias cupit: tali homini ex superbia oboritur cupiditas. Et est aliquis qui non amaret excellere, nisi putaret per hoc diuitias maiores habere. Ideo ergo excellere laborat, quia diuitias habere amat. Huic innascitur superbia, id est, amor excellentiæ, ex cupiditate. Patet ergo quod ex superbia aliquando cupiditas, & ex cupiditate aliquando superbia oritur, & ideo de vtraque rectè dicitur, quod sit radix omnis mali.

DE PECCATO IN SPIRITUM SANCTUM, quod dicitur etiam peccatum ad mortem.

De vero peccato speciali, quod est magis grave.

DISTINCT. XLIII.

A

EST præterea quoddam peccati genus, cæteris grauius & abominabilius, quod dicitur peccatum in Spiritum sanctum, de quo in euangelio veritas